

**Anàlisi dels processos d'interacció mediatitzats per una
WebQuest de C.Naturals en l'ensenyament i
l'aprenentatge de l'anglès com a llengua estrangera a
l'etapa secundària**

**Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura UB
PROGRAMA DE DOCTORAT ENSENYAMENT DE LLENGÜES I LITERATURA
BIENNI 2004-2006**

Director de tesi: Dr. Juli Palou Sangrà

Autor: Lauro Delgado Sánchez

II. OBJECTIUS I PREGUNTES DE RECERCA

1. OBJECTIU GENERAL DE LA RECERCA

Pel que fa al plantejament general d'aquesta tesi, partim del pressupòsit que els canvis tecnològics en què està immersa la societat actual exigeixen també en els entorns educatius un constant procés d'adaptació i l'adopció de les transformacions que aquests canvis han produït. Tot això amb la finalitat de poder respondre un seguit d'interrogants que en certa manera també poden donar llum a qüestions que sovint acostumen a fer-se el col·lectiu d'ensenyants: *“Com es poden integrar les TIC a l'aula? Quins avantatges aporten? On és el seu valor afegit en relació a una pràctica pedagògica innovadora sense la seva presència?”*.

Les aportacions específiques d'Internet, com ara la multimedialitat, la interactivitat i la hipertextualitat s'adapten millor a donar resposta als canvis de paradigma pedagògic duts a terme, és a dir a la substitució del paradigma instruccional pel principi d'una pedagogia centrada en l'aprenent i les seves necessitats individuals. Així, doncs, un aprenentatge on l'aprenent prengui decisions sobre els objectius a assolir, basat en la realització de tasques globalitzadores que siguin significatives, que tinguin una finalitat més enllà de “l'aquí i ara”, i amb una intencionalitat clara per a l'aprenent. Un aprenentatge en el qual se li planteja un repte superable, se li proposi la utilització de la llengua per aprendre la llengua, es potenciï el treball col·laboratiu, la creativitat i el desenvolupament de l'autonomia, i se li ofereixin més possibilitats de contacte real amb la llengua i la cultura meta, és més fàcilment realitzable amb les aportacions tecnològiques de la informació i la comunicació que només comptant amb els mitjans tradicionals.

L'objectiu principal i vertebrador d'aquesta investigació –tal i com expressa el mateix títol– és el d'analitzar la interacció produïda durant el treball col·laboratiu d'una parella d'alumnes mentre treballen en una WebQuest en Anglès –llengua estrangera– sobre un tema de Ciències Naturals. La gran pregunta inicial, doncs, que ens vam fer des de bon començament i que ha guiat pràcticament aquesta investigació és la següent:

¿Quin tipus d'interacció es produeix quan una parella d'alumnes treballa amb una WebQuest en anglès amb la presència del professor com a observador participant⁶⁷?

La investigació de la interacció centrada en els processos d'ensenyament i aprenentatge l'entendem com una construcció interpretativa dels fenòmens interactius que té com a objectiu descriure i interpretar les activitats socials i els processos d'aprenentatge construïts pels participants –alumnes i professor- en l'activitat pedagògica dissenyada vers un objectiu molt concret: la resolució conjunta d'una tasca.

És també la presència inexorable i necessària del professor dins l'ensenyament formal en aquesta etapa de l'ensenyament la que ens ha dut a contemplar i valorar l'oportunitat de conèixer una mica de més a prop algunes de les teories i creences que té el professorat de llengua anglesa a secundària. En ocasions aquestes mateixes creences basades en teories implícites també poden condicionar, no ja una correcta implementació de les noves tecnologies, sinó senzillament l'ús d'aplicacions informàtiques dins els treball a l'aula en entorns de treball col·laboratiu.

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS I PREGUNTES DE RECERCA

A partir de la gran pregunta inicial formulada a l'apartat anterior ens vam plantejar una sèrie d'objectius més específics que també s'han anat concretant durant el desenvolupament de la investigació per mitjà de preguntes. El nostre interès no està en l'avaluació de les produccions d'aprenentatge, sinó en l'examen de la relació entre una parella d'alumnes i el professor a través de l'anàlisi de les seves interaccions dins un context formal d'ensenyament i aprenentatge. Aquesta anàlisi i la seva interpretació es duu a terme gràcies a l'especial atenció posada en les estratègies cognitives i socials generades pels individus, així com en les funcions comunicatives que emergeixen en aquest context d'aprenentatge amb el suport de l'ordinador. De manera complementària, també hem fet un apropament al pensament d'alguns professors. Això ens pot aportar

⁶⁷ Més endavant aclarirem amb més detall l'abast i implicacions d'aquesta modalitat de presencialitat. Això ho farem concretament als apartats 1.2.5., 1.4.3. i 1.4.4. dins el capítol IV. ESTUDI DE CAS.

una mica de llum per poder conèixer millor algunes de les raons per les quals no hi ha una millor integració de les TIC al currículum de llengua anglesa a secundària. Els objectius més específics amb les preguntes corresponents són els següents:

2.1. Explorar la interdependència entre discurs i tasca.

- Quin tipus de discurs apareix durant el treball conjunt?
- Quin és l'efecte del discurs en el desenvolupament de la tasca?
- Quin és l'efecte de la tasca en el desenvolupament del discurs?

2.2. Analitzar la interacció dels alumnes i el professor mentre aquests treballen amb la WebQuest.

- Quines estratègies comunicatives utilitzen uns i altres? Amb quina finalitat?
- Quins són els rols dels alumnes?
- Quin és el rol del professor com a dissenyador i com a observador participatiu en la situació d'aprenentatge?
- Quin és el rol del professor en un medi d'aprenentatge centrat en els alumnes?
- Quin és el rol de l'ordinador?

2.3. Conèixer el discurs oral (verbal i no verbal) que apareix mentre els alumnes col·laboren amb la WebQuest.

- Quins tipus d'estratègies discursives (col·laboratives, autoreguladores, habilitats socials interpersonals) usen?

2.4. Descriure l'ús sistèmic i funcional que els alumnes fan de la llengua.

- Quines són les funcions de la llengua que usen els alumnes durant l'execució de la tasca?
- De quina manera influeix el tipus de tasca o activitat en les funcions de la llengua utilitzada pels alumnes?

2.5. Experimentar amb una WebQuest com a exemple d'aplicació informàtica en l'ensenyament i aprenentatge de l'anglès a secundària.

- Com podem donar suport als alumnes a través d'un context basat en Internet?

- Quin impacte té l'ús d'una WQ en els processos d'aprenentatge d'una llengua estrangera?
- Quins han estat els punts forts i febles d'aquesta eina pedagògica?

2.6. Explorar el pensament i les creences de tres professors d'anglès a secundària sobre el treball col·laboratiu i l'ús de les TIC a l'aula.

- Quines són les creences d'aquests professors respecte al treball col·laboratiu dels alumnes?
- Quines són les creences d'aquests professors respecte a l'ús de les TIC?